

Scris de newsreporter pe 30 octombrie 2022, 13:21

Perspectiva femeilor asupra presiunii maternitatii

Discutiile starnite in mediul online dupa ce artista Delia a indraznit sa spuna ca nu doreste sa aiba copii lanseaza o intrebare legitima: ce cauzeaza aceasta presiune pe care societatea o pune pe o femeie de a deveni mama? Am incercat sa raspund la aceasta intrebare impreuna cu doua femei, de generatii diferite, care au simtit presiunea despre care vorbim, si a Ramonei Paunescu, doctor in stiinte politice si autoarea volumului „Evolutii politice ale maternitatii. Perspective feministe”, relateaza HotNews.

download (7).jpg

Dupa [cecantareata Delia a decis sa vorbeasca public, pe Instagram](#), despre decizia ei de a nu face copii, reactiile nu au incetat sa apara. Au fost multi oameni care o au sustinut-o pe artista, dar si foarte multi care i-au criticat decizia.

O reactie a venit chiar si din partea [Elenei Udrea](#) care a spus ca si ea credea ca nu isi doreste copii, asta pana cand a devenit mama.

in 2017, [scriitoarea Christen Reighter](#) povestea intr-un TedTalk despre decizia ei de a-si face o procedura contraceptiva permanenta si descrie felul in care au reactionat doctorii la care a apelat. Acestia i-au spus ca e posibil sa regrete decizia mai tarziu sau ca isi va schimba parerea.

Comentariile sunt asemanatoare cu declaratia Elenei Udrea, tot ceea ce difera este contextul.

Un articol publicat de [jurnalistii de la The Guardian](#) arata ca ceea ce se ascunde in spatele afirmatiei „O sa-ti schimbi parerea” descrie maternitatea ca pe ceva natural, iar tot ceea ce se opune este iesit din comun sau inadecvat.

Astfel de comentarii nu reprezinta o noutate pentru femeile de pretutindeni. Multe au ajuns sa se obisnuiasca cu faptul ca familia, prietenii sau chiar oameni necunoscuti se pot infiltra in vietile lor incercand sa le spuna cand e momentul potrivit sa devina mame: pot fi prietenele la strand, tatal care iti spune ca esti libera sa nu te casatoresti, dar „trebuie sa-i faci un nepot” sau baiatul cunoscut intr-o seara in Control, care insista ca acesta este rolul femeilor.

Nu tot timpul este vorba despre femei care stiu sigur ca nu isi doresc copii. De multe ori, presiunea se revarsa si asupra tinerelor care inca nu au luat o decizie sau nu simt ca s-ar afla in acea etapa a vietii.

„Am ajuns sa cred ca nu am valoare, daca nu sunt casatorita si nu fac copii”

„Am ajuns sa cred ca nu am valoare, ca persoana, daca nu sunt casatorita si nu fac copii. Cu concluzia asta am ramas, dupa ce presiunile din partea familiei au devenit din ce in ce mai dese. Mult timp am trait cu ideea asta, dar apoi am realizat ca ei sunt cei care nu inteleg anumite lucruri despre mine si despre felul in care s-a schimbat lumea”, imi povesteste Teodora, in varsta de 28 ani.

Tanara mi-a spus ca insistentele puse pe ea din partea familiei, de a face copii si de a se casatori, au aparut demult. La inceput erau cateva comentarii, insa la un moment dat relatia cu tatal ei s-a deteriorat exact din motivul acesta.

„Indiferent de ceea ce discutam, reusea cumva sa aminteasca faptul ca nu-i fac un nepot. Vorbeam odata de fratele meu mai mic cu zece ani, care a ramas la prietena lui peste noapte. Tatal meu este mai religios si nu este de acord in general cu asta, dar mi-a spus ca s-a resemnat, pentru ca „macar asa as reusi sa am un nepot, daca tu nu faci unul”.

Alta data discutam despre ce a facut in weekend si mi-a spus ca a plantat cate un pom pentru viitorii nepoti. Apoi a venit iar intrebarea...”

- Citeste si:

[Generatia Z din Romania si socul maturizarii intr-o criza de proportii: „Poate dupa un scenariu groaznic o sa vina lumea verde la care visez”](#)

Presiunea din partea tatalui ei vine sub forma de gluma, asta pentru ca si-a dat seama ca o deranjeaza discutia, insa tanara stie ca el vorbeste serios. Ceea ce o sperie este faptul ca lumea nu ii vede celelalte realizari si ca o reduc doar la rolul de mama.

„Mi se pare ingrozitor ca lumea se asteapta, odata ce te apropii de 30 de ani, sa faci copii si ca pune o presiune agasanta pe femei. Pe mine m-au convins ca nimic din ceea ce fac nu e important, pana cand o sa ajung sa fac asta”, a adaugat Teodora.

Tanara considera ca rolul de mama nu este pentru oricine, iar asta este perfect normal. Ceea ce este anormal, in opinia ei, este sa insistam ca orice femeie are rolul acesta, pentru ca urmare ar fi aparitia unor copii nefericiti.

„Sunt femei care chiar nu isi doresc asta. Daca pui presiune pe o femeie care nu vrea sa devina mama si, totusi, face un copil, e posibil sa il iubeasca, dar e foarte probabil sa nu il iubeasca niciodata. si atunci, in ce mediu creste copilul respectiv?

Ar trebui sa ne gandim ca daca ne dorim mai multi copii, asta implica si dorinta de a-i educa, de a face parte din viata lor. Nu poti sa-i faci din obligatie, pentru ca nu avem obligatia asta. Nu am contribui cu nimic la viitorul societatii noastre, am cauza mai multe traume”.

Lucrul interesant pe care l-a observat Teodora este ca aceste comentarii nu au venit doar din partea tatalui sau mamei ei. Acum a auzit asta si de la o verisoara de aceeaasi varsta cu ea, care s-a casatorit de curand si a facut un copil, cu toate ca inainte de asta cazusera de acord ca este in regula sa fii singura si sa iei decizia de a fi mama atunci cand crezi tu.

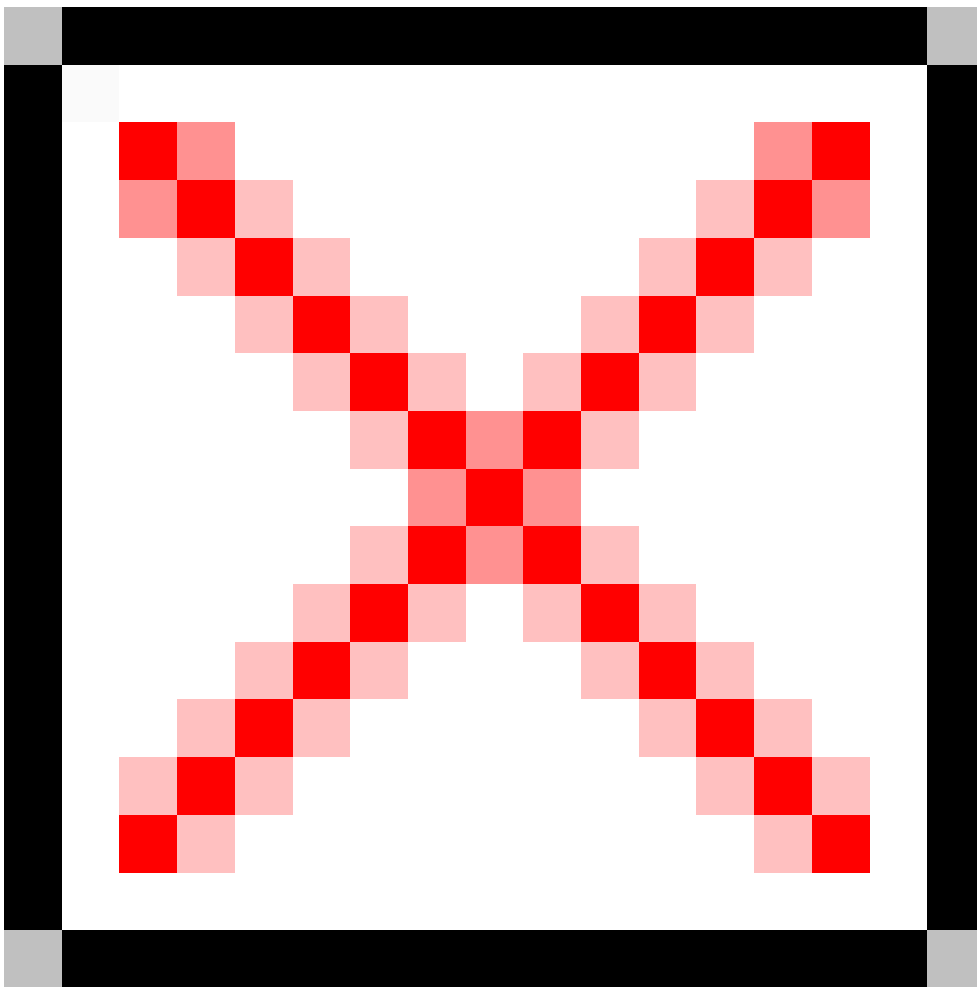
Referitor la comentariile aparute in ultimele doua saptamani in online, Teodora considera ca nu ar trebui sa ne pese deloc ce sta la baza deciziei unei femei de a nu face copii. Multa lume a criticat motivul invocat de catre Delia („sunt prea multi oameni pe planeta”), cand a fost intrebata daca vrea sa fie mama.

„Ar trebui sa nu ne pese deloc, pentru ca decizia persoanei respective nu iti afecteaza deloc viata. Atat timp cat libertatea ta de decizie nu intervine peste libertatea altora de decizie, nu ar trebui sa conteze. in plus, sunt anumite dedesubturi pe care nimeni nu le cunoaste”.

Tanara a mentionat un lucru important si anume ca presiunea nu se opreste dupa ce faci un copil sau odata ce te-ai casatorit. Uneori, trebuie sa-l faci si pe al doilea.

Asa este si cazul Alexandrei, care are 50 de ani. Mi-a povestit cum a fost judecata, o parte buna din viata, de catre soacra si sotul ei, pentru ca s-a oprit dupa primul copil.

Presiunea de a face copii nu ia sfarsit cand devii mama

Mama cu trei copii, fotografie ilustrativa. FOTO: Alamy/ Profimedia

„Nu am simtit presiunea înainte de a face primul copil. Totul a început după. Motivele invocate erau religioase. Mi se spunea că e un păcat să nu faci al doilea copil și mă suspectau că am făcut un avort, într-un fel sau altul. Pentru că soacra mea, cel puțin, considera că orice metodă contraceptivă este avort”.

Comentariile de acest gen izvorăsc de multe ori din credința că mama care alege să facă un singur copil este egoistă și nu se gândește la binele copilului ei, care ar putea fi tradus prin a avea frați sau surori.

Însă, de multe ori la mijloc sunt mult mai multe nuanțe. Studiile indică în ambele direcții: unii arată cum [copiii cu mai mulți frați sunt mai fericiți](#), alții spun că lucrurile ar sta diferit și că, de fapt, [copiii care au frați sunt mai predispuși la bullying din cauza competiției](#).

Indiferent de motivele care stau la bază, sentimentul pe care l-a simțit Alexandra era asemănător cu cel al Teodorei. Reacțiile soacrei sale i se pareau devalorizante și au ajuns să îi provoace foarte multă frustrare.

„Mă deranja că cineva putea să se erijeze într-un Dumnezeu și să îmi spună ce este bine și ce este rău, în legătură cu corpul meu. Consider că genul acesta de decizie aparține în totalitate femeii și nu ar trebui ca societatea să forțeze lucrurile”.

Femeia îmi spune că cel mai des a simțit presiunea de a fi mamă în jurul vârstei de 30 de ani, dar și când a implinit 50 de ani. Ceea ce s-a schimbat este că acum o simte ca pe un reproș, că și cum și-ar fi ratat o parte din viață din cauza asta. Aude des asta din partea sotului ei, care și-ar fi

dorit inca un copil.

„Tocmai din acest motiv spun ca e decizia femeii. Niciun barbat sau nicio entitate nu poate obliga femeia sa faca mai multi copii decat vrea”, conchide Alexandra.

in cazurile in care femeia este casatorita, decizia apartine sotilor, insa e important sa existe un consens legat de asta. Trebuie sa ne schimbam felul in care vedem femeile, sa ne dam seama ca ele nu sunt „fabrici de facut copii”, sintagma mentionata de profesoara universitara specializata in stiinte sociale, Silvia Federici, in cartea sa [„Caliban si Vrajitoarea”](#).

„De la Simona Halep nu ne asteptam sa fie in primul rand mama, ci mai degraba campioana”

Pentru a intelege de unde vin toate aceste reactii, am discutat cu Ramona Paunescu, doctor in stiinte politice, autoarea volumului „Evolutii politice ale maternitatii. Perspective feministe”.

Voiam sa aflu cum a evoluat felul in care este vazuta maternitatea si rolul mamei in societatea romaneasca, pentru a observa daca gasim explicatii referitoare la presiunea sociala exercitata asupra femeilor de a deveni mame.

Maternitatea este un construct social, care se afla intr-o continua evolutie, iar oamenii tind sa aiba destul de multe presupuneri referitor la cum ar trebui sa fie mamele sau cum arata maternitatea.

Toate aceste presupuneri sunt conditionate istoric si cultural, iar asta e foarte important de subliniat, asa cum mi-a explicat Ramona Paunescu.

„Ceea ce stim si ceea ce credem despre conceptie, sarcina, nastere, alaptare, intr-un cuvint despre maternitate, ajunge sa descrie ceea ce credem ca sunt femeile. si, mai mult decat atat, traseaza si asteptarile noastre legate de ceea ce ar trebui sa fie mamele, conducand in ultima instanta la influentarea judecatilor noastre de valoare cu privire la „bine” si la „rau”, „natural” si „nenatural” si fundamentand astfel deciziile politice cu privire la natalitate si maternitate”.

- Citeste si:

[„Nu mai vorbiti vevertelor, ca va iau si va prind de coada si apoi ma excit”. Girl Up, reseaua adolescentelor care lupta impotriva abuzurilor sexuale din scoli](#)

Ramona mi-a aratat si cum a evoluat maternitatea in spatiul romanesc, pana cand a ajuns sa devina problema de stat.

Pana la instaurarea regimului comunist, situatia era comparabila cu alte state europene, insa apoi lucrurile au luat o alta intorsatura. Mamele au devenit mijloace demografice, iar copiilor lor le revenea sarcina de a construi societatea socialista.

Decretul 770 interzicea avorturile si le cataloga drept crime, asadar maternitatea ajunge sa fie un obiect al politicilor publice. Asta ne arata ca presiunea pusa pe femei de a face copii, de multe ori nu vine doar din partea societatii, ci poate sa ajunga sa fie exercitata chiar de catre stat.

„Sigur ca dupa 1989, politicile statului s-au schimbat fundamental, in sensul ca decizia de a avea copii revine in totalitate viitorilor parinti. Ceea ce este important de mentionat este faptul ca statul trebuie sa promoveze politici publice de sprijinire si incurajare a maternitatii, a cuplurilor si a

copiilor, insa orice imixtiune a statului in viata privata si in deciziile personale privind maternitatea trebuie evitata”.

Referitor la tendinta oamenilor de a reduce femeile doar la un singur rol, acela de mama, Ramona mi-a spus ca asta se intalneste cel mai des in societatile patriarhale, unde femeia se afla pe o pozitie secundara.

„Primele repere istorice care fundamenteaza o astfel de tendinta de a reduce femeile doar la rolul de a face copii se regasesc in perioada antica. Iata ca aceste idei pot fi intalnite inca, destul de des, in societatile moderne.

Totusi, aceasta tendinta este in scadere in Romania actuala, cel putin in mediul urban, ceea ce face ca dependenta economica a femeilor fata de barbati sa se diminueze.

Rolurile de gen se dezinstitutionalizeaza; femeile ocupa pozitii cu status ridicat datorita accesului la educatie si a modificarii dinamicii sociale si economice. Astfel in societatea actuala rolul matern tinde sa devina unul dintre roluri, nu singurul si poate nici cel mai important”.

Normele culturale si sociale care se impun asupra femeilor se invart, traditional, in sfera maternitatii. O explicatie pentru asta, gasita de experta, este ca „mentalitatile se schimba greu si adesea raman in urma evolutiilor economice si sociale”.

„Totusi, in societatile moderne liberale in care se asorteaza autonomia individuala, opiniile, perceptiile incep sa se schimbe gradual. Identitatea femeilor nu se construiesc doar in raport cu maternitatea. Avem exemple de femei de succes in stiinta, afaceri, arta etc. De exemplu, de la Simona Halep nu ne asteptam sa fie in primul rand mama, ci mai degraba campioana”.

Comentariile si presiunea pusa pe femei nu ar trebui sa limiteze decizia lor de a actiona asupra propriului corp, a adaugat Ramona. Cat despre criticile aduse in presa fata de declaratiile Deliei, ea crede ca:

„Nu putem sti daca in cazul exemplificat de dvs. aceste opinii sunt larg raspandite sau majoritare. Chiar daca ar fi asa, nimic nu ne indreptateste sa impunem conduite in numele unei conceptii / modele moralizatoare proprii”.

Atat timp cat maternitatea va continua sa produca relatii de inegalitate intre femei si barbati, va fi de inteles reticenta femeilor de a face copii. Asta poate izvari din inegalitatea impartirii sarcinilor, lipsei politicilor publice care sa sustina femeile si a lipsei masurilor de ajutorare din partea angajatorilor. Toate acestea inegalitati pot da forma contemporana unui patriarhat istoric, conchide Ramona.

Asa cum explica Simone de Beauvoir in cartea sa „Al doilea sex”, maternitatea este vazuta ca o modalitate prin care femeia isi implineste destinul fiziologic sau vocatia „naturala”. Insa, cand vine vorba de felul in care sunt organizate societatile, ele nu ar trebui sa fie lasate in voia naturii.

Asadar, functia de reproducere trebuie sa aiba la baza acte de vointa, nu sa fie lasata la voia intamplarii sau influentata de presiunea exterioara din partea celor din jur.

[HotNews](#)

ADRESA: <http://crct.ro/nAnJ>